

Kandidatundersøkelsen 2002

En undersøkelse av NTNU-kandidaters
karriere- og yrkesvalg

Gjennomført av ORIGO-senteret

INNLEDNING	4
BEGREPSAVKLARINGER OG BESKRIVELSE AV DATAMATERIALET	5
TABELL 1: FORDELING AV KANDIDATER PÅ DE ULIKE UTDANNINGENE	6
TABELL 2: ÅRET DE FULLFØRTE NTNU-UTDANNINGEN	7
KJØNNSFORDELINGEN BLANT KANDIDATENE	7
TABELL 3: KJØNNSFORDELING	7
ALDER	8
TABELL 4: ALDERSFORDELING	8
ARBEIDSLIVSSITUASJONEN FOR KANDIDATENE	9
TABELL 5: ARBEIDSLIVSSITUASJON FOR KANDIDATENE	10
TABELL 6: SEKTOR	12
TABELL 7: NÆRINGSOMRÅDE	13
TABELL 8: HVA BESTÅR ARBEIDET GROVT SETT AV	14
TABELL 9: STILLINGSNIVÅ	15
TABELL 10: ARBEIDSMILJØETS FAGLIGE PROFIL	16
TABELL 12: FORNØYD MED JOBBEN	16
LØNN OG FAGLIGE FORVENTNINGER I JOBBEN	17
TABELL 13: MÅNEDSLØNN	17
TABELL 14: OM DE FORHANDLET LØNN VED FØRSTE ANSETTELSE	18
TABELL 15: HVA HADDE STØRST BETYDNING NÅR DE TAKKET JA TIL JOBBEN	19
TABELL 16: HVA TROR DE AT HADDE STØRST BETYDNING FOR ARBEIDSGIVEREN	19

TABELL 17: VILLE DE ENDRE UTDANNINGSLØPET HVIS DE FIKK VELGE PÅ NYTT?	21
TABELL 18: NÅR BEGYNTE DE Å REFLEKTERE OVER HVILKET YRKE DE SKULLE VELGE	22
TABELL 19: HADDE DU NOEN FORM FOR JOBB VED SIDEN AV STUDIENE?	23
TABELL 20: HVORDAN VURDERER DU UTBYTTET AV Å ARBEIDE SAMTIDIG SOM DU STUDERTE?	23
TABELL 21: NÅR BEGYNTE DU Å SØKE PÅ FASTE STILLINGER?	25
TABELL 22: INNGIKK DU EN BINDENDE AVTALE MED DIN FØRSTE ARBEIDSGIVER ALLEREDE MENS DU VAR STUDENT? OG HVIS JA, HVILKEN NYTTE HADDE DU AV DET?	25
TABELL 23: HVOR MANGE STILLINGER SØKTE KANDIDATENE PÅ?	25
TABELL 24: ANTALL JOBBINTERVJUER SOM KANDIDATENE VAR PÅ FØR DE FIKK SIN FØRSTE JOBB	26
TABELL 25: ANTALL MÅNEDER FRA DE VAR FERDIG UTDANNET TIL DE TILTRADTE I SIN FØRSTE JOBB	27
TABELL 26: HVORDAN GIKK DU FRAM FOR Å FÅ DIN FØRSTE FASTE STILLING?	28
TABELL 27: HVORDAN VIL DU SI AT KARRIEREN DIN HAR UTVIKLET SEG I FORHOLD TIL DE MÅLENE DU HADDE I STUDIETIDA?	29
TABELL 28: HVOR SANNSYNLIG ER DET AT DU KOMMER TIL Å SØKE NY JOBB I NÆR FRAMTID?	31
TABELL 29: HVOR SANNSYNLIG TROR DU DET ER AT DU I LØPET AV DE NÆRMESTE PAR ÅRENE KOMMER TIL Å MISTE JOBBEN HOS DIN NÅVÆRENDE ARBEIDSGIVER?	31
ERFARINGER FRA MØTET MED ARBEIDSLIVET	31
TABELL 30: HVA ER DINE STERKESTE KVALIFIKASJONER I FORHOLD TIL DE KRAV SOM STILLES PÅ ARBEIDSPLASSEN?	32
TABELL 31: HVOR MYE JOBBER DU?	33
TABELL 32: HVORDAN OPPLEVER DU ARBEIDSDAGEN?	34
TABELL 33: HVIS DU FIKK VELGE Å GJØRE KUN ÉN ENDRING, HVA VILLE DU PRIORITERE?	35
VURDERING AV HOVEDFAGET SETT I FORHOLD TIL ARBEIDSOPPGAVER I NÅVÆRENDE YRKE	35
TABELL 34: NÅR DET GJELDER DEN KONKRETE, FAGLIGE NYTTE I FORHOLD TIL MITT NÅVÆRENDE YRKE VIL JEG SI AT JEG...	36
TABELL 35: HVA LÅ TIL GRUNN FOR DITT VALG AV HOVEDFAGSSTUDIUM?	37
TABELL 36: HVORDAN VIL DU VURDERE UBYTTET AV DIN HOVEDFAGSUTDANNING?	38
TABELL 37: HVORDAN HAR DU KUNNET BRUKE HOVEDFAGSUTDANNINGEN DIN I ETTERTID?	39
TABELL 38: I LYS AV ERFARINGER FRA ARBEIDSLIVET, HVORDAN SKULLE DE ØNSKE AT FØLGENDE ELEMENTER I UNDERVISNINGEN BLE VEKTLAGT?	40
TABELL 39: HVA KAN FAKULTETENE/INSTITUTTET GJØRE FOR Å LEGGE FORHOLDENE BEDRE TIL RETTE INNEN DE FAGENE DU HAR TATT?	41
TABELL 40: HVORDAN VURDERER DU BETYDNINGEN AV DIN EGEN UTDANNING I FORHOLD TIL BEHOVENE PÅ ARBEIDSPLASSEN DER DU JOBBER?	42
TABELL 41: HVORDAN TROR DU ARBEIDSGIVEREN VERDSETTER DEN UTDANNINGEN DU HAR?	43
TABELL 42: HVORDAN MENER DU DAGENS ARBEIDSMARKED ER FOR ARBEIDSSØKERE MED SAMME UTDANNING SOM DEG SELV?	43

Rapport

Kandidatundersøkelsen 2002

Gjennomført av Origosenteret ved NTNU

Innledning

Kandidatundersøkelsen 2002 er basert på et omfattende spørreskjema som ble sendt ut til i alt 6000 studenter med fullført gradseksamen fra NTNU i tidsrommet 1998-2001. Det ble mottatt i underkant av 3500 utfylte skjema, noe som gir en svarprosent på 58.

Undersøkelsen er utført av ORIGO, karriere- og veiledningssenteret. Arbeidet er finansiert av Studieavdelinga via ekstraordinære strategimidler fra NTNU, samt av Det historisk-filosofiske fakultet og Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse. Videre er undersøkelsen innmeldt til Norsk samfunnsvitenskaplige datatjeneste, og gjennomført i henhold til gjeldende melde- og konsesjonsplikt i Personopplysningsloven.

Den foreliggende rapporten inneholder en deskriptiv analyse av fem ulike kandidatutdanninger (Sivilingeniør, Cand.scient, Cand.philol, Cand.polit og Cand.mag). Datamaterialet inneholder også materiale fra studenter som har diplom i økonomi og administrasjon. Denne gruppen av studenter er utelatt i de fleste av analysene i rapporten. Grunnen til det er at det kun var 3 informanter som svarte og at dette dermed er lite representativt for denne gruppen studenter. På variabler som omfatter forhold rundt hovedfag og betydningen av dette er også studenter med Cand.mag utelatt.

Datamaterialet er samlet inn i forkant av innføringen av den nye strukturen på høyere utdanning og kan ikke direkte overføres til dagens situasjon. Men det kan allikevel i stor grad brukes for å se hvordan ulike fagfelt opplever møtet med arbeidslivet.

Materialet eies av Studieavdelinga ved NTNU. Ved fullført bearbeiding vil databasen bli oppbevart ved Norsk samfunnsvitenskaplige datatjeneste.

Begrepsavklaringer og beskrivelse av datamaterialet

- Kandidater med graden cand.scient omfatter studenter fra fagene akvakultur/marine ressurser, botanikk, bioteknologi, cellebiologi for medisinsk/teknisk personell, forurensningsstudier, fysikk, informatikk, kjemi, matematikk, marinbiologi, statistikk og zoologi.
- Kandidater med graden cand.polit omfatter studenter fra fagene geografi, helsevitenskap, idrettvitenskap, pedagogikk, psykologi, sosialantropologi, sosialøkonomi, sosiologi og statsvitenskap.
- Kandidater med graden cand.philol omfatter studenter fra fagene allmenn litteraturvitenskap, anvendt språkvitenskap, arkeologi, drama og teater, engelsk, filmvitenskap, filosofi, fonetikk, fransk, historie, kristendomskunnskap, lingvistikk, medievitenskap, musikkvitenskap, nordisk, religionsvitenskap og tysk.
- Kandidater med graden cand.mag omfatter studenter med fireårig utdanning av lavere grad.
- Alle tall som er oppgitt i tabellene er presentert i prosent hvis ikke annet er angitt.
- "-" betyr enten at informanten/informantene ikke har avgitt svar på den aktuelle variabelen.

I den første tabellen ser vi at av kandidatene som deltok i undersøkelsen var over halvparten av studentene fra Sivilingeniørstudiet. Videre ser vi at studentene fra historisk- filosofisk fakultet representerer i overkant av 10 %, mens realister og samfunnsviterne begge plasserer seg på i overkant av 5 % av fordelingen. 370, eller ca 12 %, av de spurte er uteksaminerte med en cand.mag-grad.

Tabell 1: fordeling av kandidater på de ulike utdanningene

	Antall	Prosent (alle)	Prosent
Sivilingeniør	1904	58,0	61,6
Cand. scient.	181	5,5	5,9
Cand. philol.	208	6,3	6,7
Cand. polit.	424	12,9	13,7
Cand. mag.	370	11,3	12,0
Diplom i øk./adm.	3	,1	,1
Total	3090	94,2	100,0
Missing	190	5,8	
Total	3280	100,0	

Når det gjelder en neste tabellen, tabell 2, ser vi en del interessante funn. Denne undersøkelsen bekrefter tendensen om at mens de typiske "Dragvollfagene" holder seg stabile og til og med øker. Ser vi en klar nedgang i antall uteksaminerte studenter med enten Cand.scient eller sivilingeniørutdanning. I tabellen ser vi at det i 1998 ble uteksaminert i overkant av 20 % fra hvert av fakultetene på Dragvoll, mens tallene for sivilingeniører og realister var på henholdsvis 30,7 og 26,6 prosent. Hvis vi går til tallene for 2001, ser vi at antall kandidater med sivilingeniørutdanning har stupt til 11,8, og at realistenes andel har gått ned til under 20 prosent. For alle de tre Dragvollfagene ser vi en økning på ca 5 prosent.

Tabell 2: året de fullførte NTNU-utdanningen

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
1998	30,7	26,6	22,2	23,1	20,1
1999	28,4	25,4	25,3	21,8	29,1
2000	29,0	29,5	24,2	28,2	25,1
2001	11,8	18,5	28,3	26,9	25,7

Kjønnsfordelingen blant kandidatene

Av de 3280 kandidatene som leverte inn svar på spørreskjemaet var det 40,6 % kvinnelige kandidater og 59,6 % mannlige. Hvis man ser litt nærmere på de ulike gradene ser man store forskjeller når det gjelder kjønnsmessig fordeling. Dette presenteres i tabell 2. Nøkkeltall i kursiv.

Tabell 3: Kjønnsfordeling

	Kvinner	Menn
Sivilingeniør	23,8	76,2
Cand.philol	64,9	35,1
Cand.polit	71,0	29,0
Cand.mag	65,0	35,0
Diplom i øk/adm.	-	100,0

Som vi ser av tabellen er det store forskjeller blant kandidatene. Sivilingeniørstudiet markerer seg på et ytterpunkt når det gjelder overvekt av mannlige kandidater, mens fordelingen av både studenter med tittelen Cand.philol og Cand.polit utmerker seg med stor overvekt av kvinner. Hos studentene med Cand.scient er det ingen signifikant forskjell mellom kjønnene. Når det gjelder studenter med diplom i økonomi og

administrasjon har vi kun mottatt svar fra tre respondenter. Alle disse er menn. For studenter med den lavere graden cand.mag ser vi også en stor overvekt av kvinner.

Alder

Når det gjelder aldersfordelingen hos kandidatene ser vi at gjennomsnittlig alder er i overkant av 29 år, og median er 28 år. Vi ser videre at de fleste (70,3 %) plasserer seg mellom 26 og 30 år. Også når det gjelder aldersfordeling finner vi forskjeller hvis vi går inn på dataene for denne undersøkelsen. For denne variabelen vil median bli brukt som mål på sentraltendens, da gjennomsnitt ikke er noe gått mål på aldersfordeling. Gjennomsnitt er allikevel tatt med i tabell 3.

Tabell 4: aldersfordeling

	Gjennomsnitt	Median
Sivilingeniør	27,92	27
Cand.scient	29,64	29
Cand.philol	33,34	30
Cand.polit	34,92	31
Cand.mag	29,22	28

Det vi ser er at for de to *kandidatutdanningene* som tilbys på Gløshaugen (Sivilingeniør og Cand.scient) er median på henholdsvis 27 og 29 år, mens de to Dragvollutdanningene (Cand.philol og Cand.polit) har en median på henholdsvis 30 og 31 år. En årsak til den relativt sett lavere alderen på kandidatene på sivilingeniørstudiet er sannsynligvis at de der har et mer fastlagt og "ferdig strukturert" studieforløp enn studenter på Dragvoll hvor det før innføringen av kvalitetsreformen var lite struktur for mange studenter fram mot graden deres. Det skal for øvrig bli svært interessant å se resultatet av neste kandidatundersøkelse hvor studenter som har gått gjennom det nye systemet vil bli spurt.. Da kan dette punktet brukes som en indikator på om intensjonen

til departementet om en bedre og mer effektiv gjennomstrømming av studentene, kanskje særlig på de såkalte frie fagene på Dragvoll, har hatt noe virkning. At de med cand.mag – grad er blant de yngste må i stor grad skyldes at dette er en kortere utdanning enn de forestående.

ARBEIDSLIVSSITUASJONEN FOR KANDIDATENE¹

I undersøkelsen ble det spurt etter hvilken yrkessituasjon studentene befant seg i den måneden de svarte på skjemaet. Når det gjaldt å skaffe seg full jobb er det sivilingeniørene som kommer best ut. Der svarer 88,6 % at de er i full jobb, og 7,9 % svarer at de holder på med videreutdanning eller en doktorgradsutdanning. Bare 1,8 % svarer at de er registrert arbeidsledige. For realistene er situasjonen den at 67,4 % svarer at de er i full jobb, og hele 23,2 % svarer at de holder på med doktorgradsstudier. 2,8 % er registrert arbeidsledige. For de med Cand.philol svarer 67,3 % at de er i full jobb, og 13 % at de har en deltidsjobb. 7,7 % holder på med videreutdanning eller doktorgradsstudier. 5,8 % er registret arbeidsledige. For de med tittelen Cand.polit er situasjonen litt bedre, da 77,4 % svarer at de er i full jobb. 10,2 % av studentene her holder på med videreutdanning eller doktorstudier. Av disse kandidatene svarer 3,5 % at de er registrert arbeidsledige. For de med cand.mag-grad ser vi at det relativt sett er få som får seg full jobb. Dette skyldes i stor grad at over 30 prosent av studentene som har tatt en cand.mag-grad har fortsatt på hovedfag eller annen lignende utdanning.

¹ I videre analyser vil begrepet kandidater omfatte Sivilingeniører, Cand.scient, Cand.philol, Cand.polit og cand.mag.

Tabell 5: arbeidslivssituasjon for kandidatene

	Full jobb	Deltidsjobb	Doktorgradstudier/ videreutdanning	Registrert arbeidsledig
Sivilingeniører	88,6	,9	7,9	1,8
Cand.scient	67,4	5,0	23,8	2,8
Cand.philol	67,3	13,0	7,7	5,8
Cand.polit	77,4	7,8	10,2	3,5
Cand.mag	49,7	17,6	31,4 ²	7,8

Vi ser altså ut fra disse resultatene at en kandidat som fullfører en sivilingeniørutdanning har størst sjanse for å finne seg en fast stilling eller eventuelt arbeide videre enten med doktorgrader eller videreutdanning. Det er interessant å se på den høye prosenten av de med Cand.polit som oppgir at de har en deltidsstilling. En ting som ikke framgår av disse tallene er om det er en relevant deltidsstilling eller om det er en irrelevant stilling. Jeg kommer ikke til å drøfte dette videre i denne rapporten da det går ut over dens innholdsmessige rammer. For en nøyere drøfting av mer nasjonale treder på arbeidsmarkedet for akademikere og en drøfting av behovet for ulik type kompetanse vil jeg bare vise til Institutt for samfunnsforskning sin glimrende rapport omkring dette (Barth m.fl, 2004).

Et annet spørsmål i kandidatundersøkelsen gikk på hvilken sektor kandidatene arbeidet innenfor.

Sivilingeniørene skiller seg ut også når det gjelder denne variabelen. Her svarer 63,1 % av kandidatene at de arbeider innenfor en stor bedrift eller et konsern. Også for den andre "Gløshaugenutdanningen", Cand.scient, er tallet på de som arbeider i et konsern eller en stor bedrift (19 %) betydelig større enn begge Dragvollfagene som hadde en svarprosent på 9,4 og 7,2. Hvis vi ser på statlig, fylkeskommunal og kommunal sektor som en helhet, ser vi tydelig hvor forskjellen ligger. Hvis vi legger sammen disse tre sektorene finner vi at av sivilingeniørene arbeider bare 16,7 % av de innenfor denne

² kun videreutdanning/hovedafgsstudent/masterstudent

typen sektorer. For de med Cand.scient ser vi at tallet er 56,9 %, men der er forøvrigt hele 40,9 % representert i den statlige sektoren. For studentene med Cand.philol finner vi at 71,7 % befinner seg innenfor en av de tre sektorene, og fordelingen er ikke betydelig forskjellig selv om det jobber flest innenfor den statlige sektoren også her. Av de med Cand.polit befinner 72,2 % seg innenfor en av de tre sektorene. Også her ser vi at det er flest (42,5 %) som befinner i den statlige sektoren.

Denne betydelige forskjellen mellom kanskje særlig sivilingeniører og de andre tre kan forklares ut fra prinsipper om tilgang og etterspørsel, men også kanskje gjennom enkle analyser av arbeidet som legges i rekruttering. I det siste legger jeg i stor grad det samspillet som er mellom lærested og næringsliv, eller mellom arbeidsgiver og arbeidstilbyder. For å starte med det siste først, så er det en kjent sak at NTNU sin hovedprofil er den teknologiske og naturvitenskaplige forskningen. Det er også sann at på disse utdanningene har det vært, og er det fortsatt, en større bevissthet rundt behovet for kontakt mellom universitet og næringsliv.

Så til det første punktet, det om tilbud og etterspørsel. Samme hva man skulle mene om en slik tankegang når man snakker om mennesker og deres kompetanse er det en realitet at dette prinsippet står sterkt som retningsgiver for hvordan arbeidsmarkedet ser ut for akademikerne. Det ligger jo der i begrepet arbeids**marked**, der man jo nettopp har noe å tilby, som man håper at noen kjøper. Jeg tror denne bevisstheten hos studenter som utdanner seg ved våre universiteter blir helt sentralt i årene framover. Undersøkelser på nasjonalt plan gjennomført av NIFU, som utfører de nasjonale kandidatundersøkelsene viser at arbeidsgivere i større grad ønsker at kandidatene som søker jobb hos dem skal være mer tydelige i hvilken type kompetanse de har, og for så vidt hvilken de ikke har. Det interessante her er at undersøkelsen omfattet intervjuer av personer med ansettelsesansvar fra både offentlige instanser og bedrifter. (Ellen Brandt, 2003)

Tabell 6: sektor

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Statlig	14,7	44,6	36,4	45,3	20,8
Fylkeskommunal	,5	8,4	20,9	8,1	8,1
Kommunal	1,6	9,0	22,5	23,7	30,4
Stor bedrift/konsern	65,2	21,1	8,0	10,1	16,5
Mellomstor bedrift	12,2	9,6	3,2	4,8	8,1
Liten bedrift	4,9	4,2	4,8	2,5	10,1
Personlig eid virksomhet	,3	-	2,1	2,0	2,3
Annen privat virksomhet	,5	3,0	2,1	3,5	3,8

Tabellene 7 og 8 forsøker å se enda litt nærmere på hvor kandidatene arbeider. Tabell 7 ser på næringsområde, mens tabell 8 tar for seg hva arbeidet til kandidatene grovt sett består i/av. Disse tabellene er også nyttige i forhold til om arbeidet er relevant eller ikke (jf. drøftingen rundt fulltids/deltidsstillinger). Ut fra tabellene ser vi at studentene i stor grad havner i yrker som som kalles relevante ut fra deres utdanningsbakgrunn og studienes innhold. 31 % av sivilingeniørstudentene svarer at de arbeider med IKT, kommunikasjonsutstyr, telekommunikasjon. I tillegg svarer mellom 15 og 20 prosent at deres næringsområde er enten "Industri, vareproduksjon, matvarer og nytelsesmidler", "Bergverksdrift og råstoffutvinning", "Bygge- og anleggsvirksomhet, kraft- og vannforsyning" eller "Forskning, kunnskapsutvikling, forskningsadministrasjon". For realistene ligger hovedtyngden på områdene "IKT, kommunikasjonsutstyr, telekommunikasjon", "Forskning, kunnskapsutvikling, forskningsadministrasjon", "Undervisning og opplæring" og "Offentlig forvaltning, administrasjon stat, departement, fylke, kommune".

For studentene fra historisk-filosofisk fakultet er det hele 57,7 % som svarer at de holder på med undervisning eller opplæring. De andre befinner seg stort sett i gruppene

"Media, lyd, bilde, forlag, grafisk produksjon, kunstnerisk arbeid", "Forskning, kunnskapsutvikling, forskningsadministrasjon", "Offentlig forvaltning, administrasjon stat, departement, fylke, kommune" og "Samfunnsarbeid, interesseorganisasjon, næringsorganisasjon, fritid, sport, kultur, personlige tjenester".

For samfunnsviterne plasserer flest kandidater seg på undervisning eller opplæring. Videre plasserer de seg i hovedsak i gruppene "Forskning, kunnskapsutvikling, forskningsadministrasjon", "Offentlig forvaltning, administrasjon stat, departement, fylke, kommune" og "Helse- og sosialtjenester, omsorg, kirke, veterinær". Studentene med cand.mag plasserer seg relativt jevn utover i gruppene, bortsett fra undervisning og opplæring (28,4 %).

Resultatene fra tabell 7 støttes av tabell 8, der studentene blir spurt hva arbeidet grovt sett består av.

Tabell 7: næringsområde

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Primærnæring, jordbruk, skogbruk	,2	1,7	-	1,4	1,9
Oppdrett, havbruk, fiske, sjømat- og fiskeproduksjon	,7	8,8	-		,8
Industri, vareproduksjon, matvarer og nytelsesmidler	15,7	3,9	,5	1,9	1,1
Bergverksdrift og råstoffutvinning	19,6	2,2	1,0	,5	,8
Bygge- og anleggsvirksomhet, kraft- og vannforsyning	17,7	1,7	,5	1,9	,3
IKT, kommunikasjonsutstyr, telekommunikasjon	31,0	13,8	2,4	3,5	7,0
Media, lyd, bilde, forlag, grafisk produksjon, kunstnerisk arbeid	2,4	1,7	12,0	2,1	8,4
Medisinsk utstyr, måleutstyr, presisjonsinstrumenter	3,4	5,0	-	-	1,6
Forskning, kunnskapsutvikling, forskningsadministrasjon	14,8	36,5	13,9	21,5	2,2
Undervisning og opplæring	4,7	25,4	57,7	38,2	28,4
Offentlig forvaltning, administrasjon stat,	4,8	13,8	13,0	25,0	8,1

departement, fylke, kommune					
Internasjonale organer og organisasjoner	,9	-	1,0	1,2	8,4
Helse- og sosialtjenester, omsorg, kirke, veterinær	,8	1,7	1,9	9,9	10,3
Hotell, restaurant, kafé, servering	,2	,6	,5	,2	,8
Transport, kommunikasjon, skipsfart, post	4,1	1,1	1,0	,9	,2
Vedlikehold, drift, reparasjon og service	4,1	1,1	,5	,9	,8
Samfunnsarbeid, interesseorganisasjon, næringsorganisasjon, fritid, sport, kultur, personlige tjenester	,3	2,8	8,2	5,0	5,1
Lønnet husarbeid og arbeid i hjemmet	,1	-	-	-	,3
Varehandel, butikk, frisør, personlig velvære	,5	,6	1,0	,2	1,9
Bank, finans, forsikring	3,7	1,7	1,0	1,9	4,3
Eiendom, utleie, omsetning og drift av fast eiendom	,7	.6	-	,5	1,6

Tabell 8: hva består arbeidet grovt sett av³

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Produksjon	17,1	3,3	3,4	1,2	6,2
Innformasjonsarbeid	6,6	14,4	17,8	17,9	15,1
Forskning	18,2	40,3	13,5	24,8	1,9
Rådgivning	27,6	17,7	11,5	39,2	11,1
Markedsføring	5,0	6,6	5,3	4,0	4,3
Ledelse	15,3	10,5	8,7	13,0	7,0
Personal- og økonomifunksjoner	4,2	3,9	5,8	8,7	7,3
Utvikling/produktutvikling	35,8	12,2	5,8	9,7	3,8
Myndighets eller	2,4	5,0	2,9	5,7	3,5

³ prosentene kan summeres til mer enn 100, da det var tillatt å sette mer enn ett kryss

Samfunnskontakt					
Undervisning/opplæring	7,8	26,5	57,7	37	32,2
Utvikling/drift av IKT-systemer	19,7	13,3	3,4	6,1	5,1
Kundebehandling, pasient- eller klientbehandling	8,4	9,9	12,5	18,6	19,2
Saksbehandling, utredningsarbeid	16,3	17,7	17,8	34,7	12,4

Når det gjelder kandidatenes stillingsnivå, ser vi at av alle gruppene av studenter er det rundt $\frac{3}{4}$ som er vanlige ansatte. For de andre svaralternativene er det ingen signifikante forskjeller mellom studentgruppene.

Tabell 9: stillingsnivå

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Toppleder	,8	-	,5	,5	2,3
Mellomleder/avdelingsleder	3,8	4,2	4,3	10,7	7,7
Gruppeleder/seksjonsleder/ Prosjektleder	23,2	16,7	18,7	20,5	15,0
Vanlig ansatt	72,2	79,2	76,5	68,3	75,0

En felt som i stadig større grad presenteres som viktig for en bedrift eller en virksomhet er at de ansatte arbeider bedre hvis de trives. Både i forhold til sjefen og de andre ansatte. I kandidatundersøkelsen ble det spurt om hvor godt fornøyd de var med jobben sin. Et annet punkt som jeg velger å ta med i denne sammenheng er hvor mange med samme utdanning som arbeider på plassen. Her ligger en felle ved at vi ikke tar med størrelsen på bedriften. Dette kan føre til at en som sier han er den eneste med den utdanningen jobber i et firma med fire personer. Allikevel er det slik at små bedrifter ofte kjennetegnes ved å være nisjebedrifter hvor det er et lite fagfelt, og dermed blir ikke dette noe problem. Når disse forholdsreglene er tatt kan vi se på resultatene.

Tabell 10: Arbeidsmiljøets faglige profil

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Min faglige utdanning er i flertall	43,5	34,5	27,4	25,0	27,5
Verken i flertall eller mindretall	19,8	19,0	12,9	18,2	17,2
Min faglige utdanning er i mindretall	25,9	28,0	29,6	27,0	24,4
Jeg er den eneste med min type faglige utdanning	10,7	18,5	30,1	29,8	30,9

Tabell 12: Fornøyd med jobben

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Misfornøyd/Svært misfornøyd	3,5	3,6	6,3	3,1	3,2
Både/og	16,3	19,5	20,7	19,8	21,8
Fornøyd/Svært fornøyd	80,2	76,9	71,1	77,3	74,0

Lønn og faglige forventninger i jobben

Lønn er et viktig element for mange i deres valg utdanning. Generelt kan vi ut fra kandidatundersøkelsen 2002 si at de aller fleste studentene plasserer seg mellom 20000,- og 35000,- i brutto månedslønn. Innen den rammen ser vi at sivilingeniører i gjennomsnitt tjener bedre enn de andre gruppene. Hos de ser vi at 70,4 % plasserer seg mellom 25000,- og 35000,-, mens tallene for de andre studentgruppene er ca 30-40 % for denne lønnsgruppen. De andre gruppene har sitt tyngdepunkt mellom 20000,- og 25000,-, der vi finner mellom 40 og 50 prosent.

Tabell 13: månedslønn

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Under 4999	,6	-	1,2	,8	4,1
5000- 9999	,4	1,3	4,8	1,1	7,5
10000-14999	,5	2,5	4,8	1,7	6,6
15000-19999	,8	6,4	8,4	5,9	12,0
20000-24999	12,2	50,3	49,7	41,1	43,6
25000-29999	35,7	23,6	22,8	32,1	15,8
30000-34999	34,7	12,1	7,2	14,2	5,4
35000-39999	8,0	2,5	,6	2,2	1,7
40000-44999	3,7	-	-	-	,8
45000-49999	,8	-	,6	,3	
50000-54999	1,3	,6	-	-	,8
55000-59999	,3	-	-	-	-
60000-64999	,6	-	-	-	,4
65000-69999	,1	,6	-	-	-
70000-79999	,1	-	-	,6	,8
80000-9999	,2	-	-	-	-
100000 eller mer	,1	-	-	-	,4

Av tabell 14 kan vi lese at alle bortsett fra statsviterne var forsiktige med å forhandle lønn ved den første ansettelsen. Det interessante her er at når de forhandlet lønn fikk $\frac{1}{4}$ høyere lønn enn det de først ble tilbudt.

Tabell 14: Om de forhandlet lønn ved første ansettelse

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Nei, jeg aksepterte tilbudet uten forhandlinger	81,7	85,4	88,6	67,6	85,0
Ja, jeg forhandlet, og fikk høyere lønn	13,8	11,1	7,6	25,1	11,7
Ja, jeg forhandlet, men fikk ikke høyere lønn	4,5	3,5	3,8	7,3	3,3

Både når det gjelder hva som hadde størst betydning for deres valg av jobb, og de faktorer studentene mener spilte rolle hos arbeidsgiveren, ser vi at det er svært sammensatte årsaker eller faktorer som ligger bak. For både materielle faktorer og mer faglige/ personlige faktorer svares det høyt for alle studentgruppene på spørsmålet om grunnen til at de valgte sitt yrke. Det er allikevel litt skremmende å se at rundt $\frac{1}{4}$ av samfunnsviterne, realistene og de fra historisk-filosofisk fakultet svarer at de tok det de fikk/ikke hadde noe valg når det gjaldt å få seg jobb. Når det gjelder hva de mener arbeidsgiverne legger vekt på ser vi at 30,2 prosent av sivilingeniørene og 26,5 prosent av realistene mener at karakterene er avgjørende, mens bare mellom 10,5 og 12,5 prosent av de andre studentgruppene mener at dette er avgjørende. Videre ser vi at alle gruppene mener at den faglige bakgrunn fra universitetet og innholdet i studiene legges stor vekt på i utvelgelsen av personer til aktuelle jobber.

Tabell 15: hva hadde størst betydning når de takket ja til jobben⁴

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Lønna	26,5	16,0	12,5	11,3	10,5
Faglige utfordringer	54,8	49,2	36,1	50,7	26,2
Relevant i forhold til utdanning	52,4	51,9	50,0	47,2	37,8
Relevant i forhold til faglige interesser	52,5	47,5	45,2	57,3	32,7
Et yrke med stor frihet	28,5	34,8	28,8	30,4	17,0
En bransje i vekst	12,0	7,2	1,9	4,2	3,2
Trygg arbeidsplass, liten sjanse for å bli oppsagt	13,9	13,8	17,3	11,1	11,9
Store utviklingsmuligheter	41,1	34,3	16,3	30,4	19,2
Arbeidsstedets geografiske beliggenhet	41,3	33,1	36,5	31,1	27,3
Hadde ikke noe valg, måtte ha jobb	11,4	22,1	24,5	17,2	20,5
Annet	4,8	5,0	8,2	8,7	6,5

Tabell 16: Hva tror de at hadde størst betydning for arbeidsgiveren

⁴prosentene kan summeres til mer enn 100, da det var tillatt å sette mer enn ett kryss

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Karakterene mine	30,2	26,5	10,1	15,3	4,6
Min faglige bakgrunn fra universitetet og innholdet i studiene	74,6	76,2	70,7	73,3	44,3
Min arbeids-erfaring	23,5	29,3	38,0	40,6	27,6
Mine ferdigheter fra andre områder enn utdanning og tidligere arbeidserfaring	17,2	13,8	15,9	18,6	13,2
Personlige egenskaper	60,7	45,9	47,6	51,4	45,9
Jobbintervjuet gjorde utslaget	22,1	22,1	14,4	17,7	13,2
Annet	9,5	6,6	7,7	10,6	7,8

Av studentene er sivilingeniørene mest fornøyd med sitt valg av utdanningsløp, mens studentene med cand.mag er minst fornøyd. Når det gjelder årsaken til hvorfor de eventuelt ville ha endret studieløpet, ser vi at det spenner fra at de ikke føler de har rett utdanning for den type jobb, til at de rett og slett har endret interessefeltet fra før de startet på studiet.

Tabell 17: Ville de endre utdanningsløpet hvis de fikk velge på nytt?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Nei, ville valgt det samme	72,2	64,1	63,0	68,2	43,0
Ville valgt annerledes fordi lønna er for lav	2,0	6,6	7,2	6,4	4,6
...fordi det kreves annen faglig bakgrunn i denne jobben	4,5	6,1	6,7	2,8	8,9
...fordi jeg har andre interesser enn denne jobben kan tilfredsstille	7,9	11,0	10,6	7,8	9,7
...fordi mine interesser endret seg etter endt utdanning	12,6	9,4	7,7	7,5	11,1
...fordi jobben har dårlige utviklingsmuligheter	2,1	2,8	5,3	4,2	4,1
...fordi jobbsituasjonen gir for liten grad av frihet	1,3	1,7	2,4	1,7	1,6
...fordi arbeidsmiljøet er for dårlig	1,3	1,1	4,8	,9	1,1
...fordi det er et for stressende yrke	2,0	1,7	5,8	1,9	4,3
Annet	6,2	12,2	5,3	9,7	7,6

Ut fra tabell 18 ser vi at nesten halvparten av studentene svarer at de allerede på videregående eller tidligere begynte å reflektere over hvilket yrke de ville ha. Vi ser

videre at alle bortsett fra sivilingeniørene bruker tiden de studerer til å velge et yrke de ønsker å arbeide med.

Tabell 18: når begynte de å reflektere over hvilket yrke de skulle velge

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Da jeg gikk på videregående eller tidligere	45,1	44,0	38,6	38,3	36,4
I tiden før jeg søkte om opptak til univ.	17,8	9,7	9,7	10,2	10,2
I løpet av det første året som student	5,8	9,1	6,3	6,8	14,6
Etter at jeg hadde studert noen år	14,5	22,9	25,6	24,9	24,8
Idet studiet nærmet seg slutten	14,1	12,0	14,0	14,6	9,6
Etter at jeg var ferdig med studiene.	2,7	2,3	5,8	5,1	4,4

Tabell 19 og 20 tar for arbeid ved siden av studiene. Vi at betydelig flere realister, statsvitere, studenter fra hf-fakultetet og studenter med den lavere graden cand.mag har en deltidsjobb ved siden av studiene i forhold til sivilingeniørene. Dette tar for øvrig sivilingeniørene igjen når det gjelder sommerjobbing der de er på topp blant kandidatene. Generelt kan man si at kandidatene er rimelig godt fornøyd med å få prøve seg i arbeidslivet, men de som arbeider mest er forøvrig også de som klager mest over at jobbingen går ut over studiene. Mange ser på nettverk-bygging, gjerne i forhold til framtidig jobb som en viktig del av deltidsarbeid/feriearbeid.

Tabell 19: hadde du noen form for jobb ved siden av studiene?⁵

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Nei, ingen	10,1	13,3	10,1	7,3	6,8
Fulltidsjobb	1,2	4,4	7,7	14,6	6,5
Deltidsjobb	29,5	51,9	61,5	62,7	55,9
Feriejobb	82,1	60,8	59,1	50,5	55,1
Obligatorisk praksis som del av studiet	31,1	7,7	19,7	6,6	15,1*

Tabell 20: hvordan vurderer du utbyttet av å arbeide samtidig som du studerte?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Det ga meg relevant faglig erfaring med arbeidslivet	59,5	73,9	80,8	81,4	87,6
Det ga meg viktige kontakter i arbeidslivet	38,1	39,1	28,6	43,0	33,3
Praksisperioden var godt organisert	20,3	43,5	40,3	36,5	54,9
Praksisperioden var ikke helt vellykket	17,4	43,4	19,2	17,5	19,8
Praksisperioden kunne jeg godt klart meg uten	24,1	13,0	14,1	22,5	8,8
Det ga meg bedre økonomi	94,7	94,6	94,9	95,4	94,9

⁵ prosentene kan summeres til mer enn 100, da det var tillatt å sette mer enn ett kryss

Det ga meg viktig erfaring med arbeidslivet	63,6	54,6	72,9	72,2	68,8
Det ga meg viktige kontakter som jeg kunne bruke senere	34,0	31,3	45,7	36,1	34,9
Kombinert med de fagene jeg tok ble jeg bedre forberedt på det yrket jeg har i dag	39,1	32,9	51,4	45,8	35,8
I dag ser jeg på jobbingen som bortkastet	3,4	7,0	2,4	4,2	3,1
Jeg burde heller ha tatt jobber som var mer faglig relevante	26,8	35,9	27,0	29,0	35,3
Jobbingen gikk ut over studiene, som dermed tok lengre tid	5,9	33,1	28,9	22,4	21,7
Jobbingen ga meg feilaktig inntrykk av arbeidslivet	1,2	9,8	3,0	1,7	4,2

Når det gjelder jobbsøkerprosessen ser vi at sivilingeniørene var de som var flinkest til å starte tidlig med jobbsøkerprosessen (68,0 %). Dårligs ut på denne variabelen kom kandidatene fra HF-fakultet, der under halvparten hadde begynt å søke på faste stillinger før siste eksamen. Den samme trenden ser vi i arbeidet med å skaffe seg en bindende avtale med arbeidsgiver før studiene var ferdig. Når det gjelder antall stillinger

studentene søkte på, hvor mange jobbintervjuer de var på, og hvor mange måneder de gikk før de fikk fast jobb, er det generell positiv lesning for kommende kandidater. Mellom 64,7(realister) og 82,3(sivilingeniører) prosent svarte at de søkte på mellom 0 og 10 stillinger før de fikk jobb. Videre ser vi at ca $\frac{3}{4}$ av studentene kun var på mellom 0 og 3 jobbintervjuer før de fikk tilslag på en jobb og at rundt halvparten gikk en måned eller mindre før de fikk seg jobb etter endt utdanning. Resultatene for alle disse faktorene presenteres i tabell 23 til 25.

Tabell 21: Når begynte du å søke på faste stillinger?

	"Før jeg var ferdig med siste eksamen"	"Like etter at jeg var ferdig"
Sivilingeniør	68,0	17,0
Cand.scient	57,5	23,8
Cand.philol	46,6	26,4
Cand.polit	54, 0	18,0
Cand.mag	51,3	25,8

Tabell 22: Inngikk du en bindende avtale med din første arbeidsgiver allerede mens du var student? Og hvis ja, hvilken nytte hadde du av det?

	Inngikk en bindende avtale	Inngikk ikke en bindende avtale	Hvis ja, hadde du noen nytte av den avtalen?
Sivilingeniør	40,3	59,7	95,9
Cand.scient	24,7	75,3	97,2
Cand.philol	19,8	80,2	95,0
Cand.polit	37,6	62,4	96,6
Cand.mag	21,8	78,2	93,5

Tabell 23: hvor mange stillinger søkte kandidatene på?

	0-10 stillinger	11-20 stillinger	21-30 stillinger	31-40 stillinger	Mer enn 40 stillinger
Sivilingeniør	82,3	8,6	3,6	1,7	3,8

Cand.scient	64,7	10,6	7,7	2,9	14,1
Cand.philol	71,2	11,3	8,6	1,6	7,3
Cand.polit	69,2	15,4	6,9	4,0	4,5
Cand mag	74,3	12,4	5,8	1,5	8,1

Tabell 24: antall jobbintervjuer som kandidatene var på før de fikk sin første jobb

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
0	11,5	32,2	41,4	21,4	27,6
1	28,4	26,3	35,5	36,8	34,2
2	21,3	19,9	10,8	17,2	16,2
3	16,6	6,4	5,9	11,4	9,8
4	8,4	7,0	1,1	3,4	3,6
5	7,3	4,7	3,2	4,5	5,1
6	2,0	1,2	,5	2,1	,7
7	1,2	1,2	1,1	,8	-
8	,9	-	,5	,5	-
9	,2	-	-	,5	-
10	1,9	,6	-	,8	2,5
11	,1	-	-	,3	-
12	,1	-	-	-	-
13	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-
15	,1	-	-	,3	-
20	,1	,6	-	-	-
25	,1	-	-	-	-
100	,1	-	-	-	-

Tabell 25: antall måneder fra de var ferdig utdannet til de tiltrådte i sin første jobb

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Mindre enn 1 måned	49,4	39,6	28,6	47,5	37,3
1	15,1	11,6	16,6	12,2	14,9
2	8,1	11,0	18,9	11,6	18,3
3	7,3	8,5	9,1	5,2	7,8
4	2,7	3,0	4,6	3,9	5,6
5	2,5	3,0	2,3	3,9	1,9
6	4,0	10,4	4,6	5,0 %	6,3
7	1,0	1,2	1,7	1,1	,7
8	1,7	1,8	1,1	1,1	,7
9	,9	1,8	1,7	1,4	,7
10	,9	1,2	,6	,8	2,2
11	1,3	-	-	,6	-
12	2,4	1,2	1,7	2,5	,4
Mer enn 12 måneder	2,9	5,5	8,6	3,3	3,0

Ut fra tabell 26 ser vi at det for de fleste er den "gode gamle" metoden med å kikke i aviser og tidsskrifter etter stillingsannonser som gjelder. Et unntak som bekrefter tidligere funn om at sivilingeniørene er tidligere ute i jobbsøkerprosessen er at de i langt større grad etablerer et forhold til virksomheten de får jobb i gjennom praksisperiode og/eller diplomoppgave. Videre ser vi at både et personlig oppmøte med en åpen søknad og det å skaffe et nettverk man kan bruke er viktige elementer i følge kandidatene. I tabell 28 og 29 ser vi for øvrig at studentene stort sett ser positivt på sin egen arbeidssituasjon, og at de både tror de vil og får lov av sin arbeidsgiver til å fortsette med sitt arbeid.

Tabell 26: hvordan gikk du fram for å få din første faste stilling?⁶

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Startet min egen bedrift	,8	1,1	2,4	2,8	2,4
Svarte på stillingsutlysning i avis eller tidsskrift	33,1	37,6	44,2	45,5	35,9
Svarte på stillingsutlysning på bedriftens hjemmeside	9,3	6,6	5,8	6,1	5,1
Svarte på stillingsutlysning via annen webbtjeneste	12,2	11,6	11,1	10,8	7,3
Etablerte forhold til virksomheten gjennom prosjektarbeid/ diplomoppgave i studietiden	22,0	9,4	1,0	4,0	,5
Etablerte forhold til virksomheten gjennom praksisutplassering	2,3	1,7	1,4	1,7	3,5
Etablerte forhold til virksomheten gjennom sommerjobb eller deltidsjobb	18,1	8,3	7,7	6,1	10,3
Leverte åpen	25,5	18,2	26,4	15,6	21,9

⁶ prosentene kan summeres til mer enn 100, da det var tillatt å sette mer enn ett kryss

søknad på initiativ, tok kontakt med arbeidsgiver					
Fikk kontakt via karrieredag, bed.pres, infomøte på universitetet	18,4	3,9	,5	1,7	1,1
La ut CVen på en CV-base på internett og fikk henvendelse	1,6	2,2	1,9	,9	1,4
Ble hentet til jobben/ "headhuntet"	9,8	17,1	16,3	16,3	11,6
Benyttet folk jeg kjente, nettverk	17,8	19,9	24,0	17,5	17,3
Brukte formidlingsselskap	1,2	2,2	4,3	5,2	6,5
Brukte Aetats tjenester	4,1	14,4	15,9	11,6	9,5
Brukte ORIGO- senterets tjenester	,1	1,7	4,8	2,6	1,6

Tabell 27: hvordan vil du si at karrieren din har utviklet seg i forhold til de målene du hadde i studietida?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
--	---------------	-------------	-------------	------------	----------

Jeg har nådd de målene jeg opprinnelig hadde	49,3	43,5	35,1	50,2	41,5
Jeg arbeider fortsatt hardt for å nå mine mål	55,0	58,3	63,9	55,7	59,4
Jeg hadde ikke så mange klare mål da jeg studerte	42,8	35,9	36,7	32,5	31,2
Jeg har ikke nådd alle mine mål, men er tilfreds med situasjonen	46,6	41,2	53,8	43,6	42,8
Jeg har ikke nådd mine mål, og er utilfreds med situasjonen	12,1	14,0	20,3	12,0	19,8
Min arbeidssituasjon er interessant, og karrieremålene er ikke så viktige lenger	36,4	41,9	33,7	35,0	37,1
Jeg akter å ta mer utdanning for å nå mine mål	35,8	44,1	46,5	40,0	59,8
Jeg har gitt opp å nå mine mål fra studiedagene	2,6	6,6	6,2	4,5	6,8

Tabell 28: hvor sannsynlig er det at du kommer til å søke ny jobb i nær framtid?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Svært lite sannsynlig	21,7	16,9	18,1	24,3	17,1
Lite sannsynlig	38,0	34,9	22,6	26,8	25,5
Sannsynlig	23,3	23,3	31,7	23,3	21,5
Svært sannsynlig	17,0	25,0	27,6	25,6	35,9

Tabell 29: hvor sannsynlig tror du det er at du i løpet av de nærmeste par årene kommer til å miste jobben hos din nåværende arbeidsgiver?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Svært lite sannsynlig	38,6	36,6	39,3	51,8	36,4
Lite sannsynlig	47,1	39,0	32,8	31,8	43,2
Sannsynlig	9,6	12,8	19,7	10,3	14,8
Svært sannsynlig	4,7	11,6	8,2	6,1	5,7

ERFARINGER FRA MØTET MED ARBEIDSLIVET

I møtet med arbeidslivet ser studentene både på kunnskap de har fått gjennom sin utdanning fra universitetet og kunnskap de har fått på arbeidsplassen som viktige kvalifikasjoner. Videre ser vi at det er noen forskjeller blant studentene. Den viktigste er kanskje den at studenter på Dragvoll i større grad verdsetter kommunikative egenskaper

som det å kunne arbeide i team og lytte til andre. På disse punktene plasserer generelt Dragvollutdanningene seg høyere enn de to Gløshaugen- utdanningene. Videre ser vi de fleste jobber vanlig arbeidsdag eller litt overtid og ser på arbeidet som alt fra passende til ganske krevende. Dette er for så vidt subjektive verdier og man kan kanskje heller lese dette som at de fleste har et relativt positivt forhold til sin egen jobb.

Kanskje ikke så overraskende er det ønsket om høyere lønn som flest oppgir som sitt ønske hvis de fikk gjøre en endring med sin arbeidssituasjon. Alle disse resultatene presenteres i tabellene 30-33.

Tabell 30: hva er dine sterkeste kvalifikasjoner i forhold til de krav som stilles på arbeidsplassen?⁷

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Min utdanning fra universitetet	58,3	66,3	69,2	66,7	38,1
Kunnskap jeg har fått på arbeidsplassen	67,0	52,5	47,1	54,7	43,8
Kunnskap jeg har opparbeidet på egen hånd	31,7	37,0	44,2	34,9	31,4
Mine evner til å arbeide selvstendig	52,5	59,7	64,9	60,1	41,9
Mine evner til å arbeide i team	48,7	34,3	40,9	45,5	33,0
Mine analytiske evner	40,9	28,2	36,1	43,9	11,9
Min evne til å arbeide strukturert	48,8	44,8	48,6	54,7	33,8
Min evne til god planlegging	21,3	21,0	33,7	29,0	22,2

⁷ prosentene kan summeres til mer enn 100, da det var tillatt å sette mer enn ett kryss

Mine sosiale egenskaper	42,6	37,0	56,3	45,3	40,0
Min evne til å nå arbeidsgiverens mål	30,4	26,0	20,2	25,0	16,2
Min evne til å holde ut lange arbeidsdager	18,7	21,0	18,3	14,6	13,2
Min evne til å takle vanskelige situasjoner i arbeidet	18,6	17,7	24,5	23,8	24,6
Min evne til å arbeide med mennesker	29,6	27,6	59,1	47,6	45,7
Min evne til å lytte til hva andre sier	20,5	20,4	33,2	31,4	22,2
Min evne til å kommunisere	28,2	28,9	46,6	41,0	31,9
Jeg er rett og slett intelligent	11,6	8,3	10,6	6,1	5,7
Jeg er lur og vet å gjøre de riktige valgene	8,4	5,0	5,8	6,8	4,9

Tabell 31: hvor mye jobber du?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
--	---------------	-------------	-------------	------------	----------

Mindre enn normal arbeidsdag	1,2	2,9	10,1	6,2	15,4
Stort sett normal arbeidsdag	47,3	48,8	49,7	51,3	47,4
Stort 9-10 timer, dvs. Litt overtid	43,0	41,8	35,4	37,4	30,5
Mye overtid, 11-12 timers dag er vanlig	7,6	5,3	4,2	4,1	4,9
Jobber enda mer	,9	1,2	,5	1,0	1,9

Tabell 32: hvordan opplever du arbeidsdagen?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Synes jeg får for lite å gjøre	4,4	5,3	3,8	3,8	4,5
Arbeidsdagen går helt greit	37,8	35,3	29,0	34,9	30,8
Arbeidsdagen er noe krevende	33,8	32,4	38,7	31,4	38,0
Arbeidspresset er ganske tøft	18,3	21,8	19,4	20,2	21,1
Arbeidspresset er i lengden meget tøft	4,9	4,7	8,1	8,7	3,8
Arbeidet går på helsa løs	,9	,6	1,1	1,0	1,9

Tabell 33: hvis du fikk velge å gjøre kun én endring, hva ville du prioritere?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Ha høyere lønn	40,8	44,9	42,9	41,0	47,5
Ha kortere arbeidstid	10,1	7,8	9,2	11,5	7,9
Ha mer fleksibel arbeidstid	4,2	2,4	5,4	5,0	5,7
Ha lengre ferier	17,2	9,6	5,4	10,2	6,8
Ha avbrekk for mer utdanning	8,6	5,4	14,1	9,4	13,6
Få arbeidet bedre tilrettelagt for familiefolk	2,0	3,6	2,7	3,4	3,0
Endre geografisk plassering av arbeidsstedet	10,3	15,0	10,3	11,0	7,2
Skifte til annen arbeidsgiver	6,7	11,4	9,8	8,6	8,3

VURDERING AV HOVEDFAGET SETT I FORHOLD TIL ARBEIDSOPPGAVER I NÅVÆRENDE YRKE

I siste del av undersøkelsen ble kandidatene bedt om å vurdere hovedfaget og betydningen forskjellige elementer ved det hadde å si i møtet med arbeidslivet. Rundt 90 % av kandidatene svarer at de har hatt stor eller noe nytte av hovedfaget fra sitt fakultet.

For de andre spørsmålene ble det ikke samlet inn data fra sivilingeniørene og i de siste tabellene er derfor denne kandidatgruppen utelatt.

Når det gjelder årsaken til at studentene valgte sitt hovedfagsstudium ser vi at de valgte ut fra faglig interesse eller en generell interesse for fagområdet. Videre ser vi i tabell 36 at studentene er godt fornøyd med det faglige utbyttet av sitt hovedfagsstudium, både den analytiske og den metodiske delen av det. De mener også at hovedfaget ga de en god del viktige kvalifikasjoner og nødvendig faglig bakgrunn i forhold til det nåværende yrke.

Det kanskje mest interessante funnet i denne delen av undersøkelsen er at i overkant av 80 prosent av studentene svarer at den praktiske bruken av faget bør prioriteres opp. Dette ser vi også ved at rundt 40 % svarer at yrkeserfaring tydeligvis teller mer enn studier og ved at de mener at hovedoppgavene bør ha større praktisk nytteverdi i forhold til det det har nå.

Tabell 34: når det gjelder den konkrete, faglige nytte i forhold til mitt nåværende yrke vil jeg si at jeg...

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
...har hatt stor nytte av utdanningen	41,4	51,2	55,0	56,0	33,8

fra fakultetet der jeg fullførte min utdanning					
...har hatt noe nytte av utdanningen fra fakultetet der jeg fullførte min utdanning	51,4	40,2	39,3	40,5	51,0
...ikke har hatt bruk for utdanningen der jeg fullførte min utdanning	7,2	8,5	5,8	3,5	15,2

Tabell 35: hva lå til grunn for ditt valg av hovedfagsstudium?⁸

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit
Faget representerte min fremste faglige interesse		50,3	76,0	63,9
Jeg oppfattet faget som generelt interessant		48,1	38,5	44,3
Jeg fant en interessant problemstilling til hovedoppgaven		28,7	31,7	22,6
Jeg oppfattet fagmiljøet som interessant		24,3	19,7	16,5
Jobbmulighetene som følge av studiene var viktige		16,6	13,0	26,4
Jeg fant ikke noe annet godt alternativ		3,3	4,3	4,7
Valget var i stor grad tilfeldig		11,6	7,7	6,4

⁸ prosentene kan summeres til mer enn 100, da det var tillatt å sette mer enn ett kryss

Tabell 36: hvordan vil du vurdere ubyttet av din hovedfagsutdanning?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit
Fikk inngående forståelse av fagets vitenskaplige teori		81,1	75,9	80,4
Fikk inngående forståelse av vitenskaplige metode		84,0	76,8	87,7
Opparbeidet evne til analytisk tenkning og arbeidsmetode		90,8	90,2	83,4
Opparbeidet dybdeforståelse av fagområdet		80,4	90,2	81,5
Lærte å innhente og bearbeide kompleks informasjon		85,1	90,5	87,7
Fikk god trening i skriftlig framstilling		85,7	90,2	84,9
Fikk god trening i muntlig framstilling		37,9	43,1	28,1
Fikk et godt grunnlag for profesjonelt arbeid		67,0	66,7	61,2
Hovedfaget svarte ikke til mine forventninger		13,2	9,4	10,0
Arbeidet ga ikke tilstrekkelig forståelse av vitenskaplig teori og metode		10,3	14,7	8,4
Opplæringen i analytisk		22,2	18,1	9,3

tenkning og arbeidsmetode var mangelfull				
Oppnådde ikke tilstrekkelig dybdeforståelse av fagområdet		11,4	5,5	7,9
Fagmiljøet var ikke godt nok		16,0	19,6	17,0
Jeg kunne ha lagt betydelig mer arbeid i studiene		18,8	15,6	19,6
Arbeidsforholdene var for dårlige		16,0	18,2	22,8
Studiet ga meg ikke en kompetanse som yrkeslivet krever		27,5	18,7	17,2

Tabell 37: hvordan har du kunnet bruke hovedfagsutdanningen din i ettertid?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit
Hovedfaget ga meg flere solide yrkesmuligheter		44,5	34,2	53,7
Hovedfaget ga meg jobb		65,1	51,0	65,5
Hovedfaget ga meg den nødvendige faglige bakgrunn		62,8	65,5	68,1
Hovedfaget ga meg en del viktige		83,8	84,6	91,8

kvalifikasjoner				
Hovedfaget ga meg ikke de mulighetene jeg hadde håpet på		31,4	29,7	24,0
Hovedfaget blir ikke tilstrekkelig verdsatt i arbeidslivet		44,1	66,2	47,5
Andre utdanninger blir vurdert høyere enn mitt hovedfag		45,6	55,5	55,6
Kompetansen fra hovedfaget ka ikke brukes i jobbsammenheng		11,7	17,7	8,2
Arbeidserfaring teller tydeligvis mer enn utdanningsnivå.		35,1	43,3	33,0

Tabell 38: I lys av erfaringer fra arbeidslivet, hvordan skulle de ønske at følgende elementer i undervisningen ble vektlagt?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Basiskunnskapene i faget		35,3	34,4	23,0	34,6
De rent teoretiske egenskapene		18,3	27,8	21,8	15,8
De analytiske arbeidsmetodene		63,6	56,1	59,9	49,6
Gruppearbeid og kommunikasjon		63,1	68,9	75,0	71,6
Den praktiske bruk av faget		82,2	80,6	80,6	88,7

Den faglige innretning mot yrker		75,6	67,0	72,1	49,3
Bruken av faget i IT-sammenheng		65,6	64,9	55,2	67,2
Prosjektarbeid på anvendte problemer		76,2	66,0	80,4	72,1
Utvikling av kreativitet og gründerånd		57,5	50,8	66,9	58,9
Økonomisk-administrative aspekter		44,8	35,0	39,2	50,5

Tabell 39: Hva kan fakultetene/instituttet gjøre for å legge forholdene bedre til rette innen de fagene du har tatt?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Det er ikke nødvendig å gjøre større endringer		16,3	20,0	20,2	19,1
Pensum bør endres i tråd med de svarene jeg ga på forrige spørsmål		75,7	66,9	72,7	71,9
Fagene bør i større grad tilpasses behovene i yrkeslivet		66,2	50,5	65,2	74,4
Studieløpet bør være strammere programmert		40,2	29,6	40,0	35,6

Hovedfagsoppgavene bør ha større praktisk nytteverdi		50,9	45,0	49,7	56,0
Det bør tilknyttet bedre kvalifiserte lærekrefter		49,1	33,0	38,2	47,6
Arbeidsforholdene for studentene bør bedres		55,5	60,4	59,6	67,8

Tabell 40: hvordan vurderer du betydningen av din egen utdanning i forhold til behovene på arbeidsplassen der du jobber?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Min utdanning er helt avgjørende for å løse arbeidsoppgavene		25,3	27,6	24,2	16,4
Min utdanning er viktig		33,7	35,9	42,6	34,8
Min utdanning er ganske nyttig		30,7	21,4	22,2	26,2
Min utdanning hadde strengt sagt ikke vært nødvendig		5,4	12,0	9,6	17,6
Min utdanning er helt bortkastet i denne		4,8	3,1	1,5	5,1

sammenheng					
------------	--	--	--	--	--

Tabell 41: hvordan tror du arbeidsgiveren verdsetter den utdanningen du har?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Mener min utdanning er avgjørende for å løse arbeidsoppgavene		24,1	22,6	20,2	16,2
Mener min utdanning er viktig		48,2	51,1	52,5	41,1
Mener min utdanning er ganske nyttig		21,7	16,3	20,9	31,6
Mener min utdanning strengt tatt er unødvendig		4,2	7,9	6,2	8,7
Mener min utdanning er bortkastet i denne sammenheng		1,8	2,1	,3	2,4

Tabell 42: hvordan mener du dagens arbeidsmarked er for arbeidssøkere med samme utdanning som deg selv?

	Sivilingeniør	Cand.scient	Cand.philol	Cand.polit	Cand.mag
Håpløst å få jobb		7,5	9,0	2,9	9,1
Ganske vanskelig å få jobb		46,2	43,3	30,4	42,1

Litt vanskelig å få jobb		20,2	21,4	21,5	18,5
Får jobb hvis man står på litt		16,8	18,4	30,0	21,5
Ganske enkelt å få jobb		8,1	7,5	12,1	7,4
Meget enkelt å få jobb		1,2	,5	3,1	1,3